

ARTUR JAZDON

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej za rok 2007

I. Uwagi wstępne

Rok 2007 trudno nazwać rokiem przełomu zarówno dla Uczelni, jak i dla Biblioteki Uniwersyteckiej. Kontynuowano wiele działań rozpoczętych w latach ubiegłych. Pod koniec okresu sprawozdawczego dawało się już odczuć wyhamowanie pewnych spraw czy niepodejmowanie rozwiązywania niektórych tematów, problemów z uwagi na zbliżające się (wiosną 2008 roku) wybory na kolejną kadencję.

Bardzo ważnym zagadnieniem wpływającym na działania podejmowane w roku 2007, a także na jego ocenę był zespół problemów związanych z płacami pracowników. Dotyczy to praktycznie wszystkich pracowników niebędących nauczycielami akademickimi, ale nas szczególnie interesował, rzecz jasna, ten problem w odniesieniu do grupy bibliotekarzy. Cały rok trwały starania (wielokrotne spotkania, pisma, składane propozycje), które zakończyły się połowicznym sukcesem. Władze Uczelni uregulowały z własnej inicjatywy jedynie uposażenie bibliotekarzy dyplomowanych (jako grupy pracowników naukowych) oraz informatyków. Łącznie zmianami objęto jednak tylko 29 pracowników całego systemu. Udało się jedynie uzyskać jednorazową wypłatę w końcu roku, a także obietnicę, iż w miesiącach stycznia-marzec pensje wszystkich kustoszy zostaną podniesione do poziomu 1800 zł. Należy przyjąć, że stanowi to tylko punkt wyjścia do dalszego uregulowania ich zarobków zgodnie z założeniami polityki kadrowej. Ważne jest to szczególnie z tego względu, iż decyzja ta doprowadzi do spłaszczenia zarobków kustoszy bez względu na staż pracy. A w tej grupie znajdują się

pracownicy zarówno z 10-letnim, jak i z przeszło z 30-letnim stażem. Konsekwentnie realizowano również założenia polityki płacowej, zgodnie z którymi osoby nowo przyjmowane otrzymywały uposażenie na uzgodnionym w porozumieniu poziomie. To także oznaczało, że otrzymują uposażenie wyższe niż osoby pracujące już w bibliotece, a zatrudnione przed wprowadzeniem wspomnianych zasad. Wszystko to burzy dotychczasowy układ płac i doprowadza do napięć wewnątrz zespołu. Mając tego świadomość, dyrekcja Biblioteki zaaprobowała takie rozwiązanie, traktując je – powtórzmy – jako etap przejściowy. Zakładamy bowiem, że w ten sposób tworzone są podstawy do zbudowania odmiennej od poprzedniej struktury uposażeń. Mamy nadzieję, że część artykułowanych przez Dyрекcję postulatów płacowych zostanie zrealizowana, co sprawi, że uwzględnienie następnych nie będzie pociągało za sobą tak dużych skutków finansowych dla Uczelni. Obawa o te właśnie skutki leżała przede wszystkim u podstaw braku pełnej realizacji naszych wniosków. Trudno wytłumaczalne jest jednak to, że równocześnie w funduszu płac Biblioteki pozostała wysoka kwota środków niewykorzystanych.

Drugim poważnym i nadal nierozwiązanym problemem jest sytuacja magazynowa. Mimo wielokrotnych deklaracji nie podjęto decyzji o remoncie budynku przy ul. Heweliusza, w którym miał być zlokalizowany magazyn składowy. Odczuwamy wyraźną różnicę zdań pomiędzy władzami rektorskimi a pionem technicznym na powyższy temat. Brak decyzji doprowadzi do sytuacji zamknięcia w roku 2008 części magazynowej. O sytuacji tej poinformowany został Senat UAM. Pewne nadzieje wyrażone w końcu roku pozwalają snuć wizję nadbudowy piętra w magazynie głównym (na około 120 tysięcy woluminów), co pozwoli na 3-4 lata względnego spokoju niezbędne dla znalezienia trwałego rozwiązania tej sytuacji.

Z całą odpowiedzialnością powyższą sytuację określić można jako wyraz niezrozumienia potrzeb i niedoceniań roli Biblioteki, jej zasobów i wykonywanej przez bibliotekarzy pracy. I to w kontekście zarówno najwyższej oceny przyznanej Bibliotece Uniwersyteckiej przez Komitet Nauki (wśród tylko 4 bibliotek uczelnianych w kraju mających kategoryzację BU jako jedyna ma kategorię C, pozostałe niższą), jak i faktycznych osiągnięć. Należy do nich zaliczyć działania w zakresie zarządzania, organizacji zasobu i jego udostępniania. W pierwszym z wymienionych zakresów wymienić należy stworzenie jednolitych zasad polityki płacowo-kadrowej określających wymagania stawiane przed pracownikami, ale też budujących zręby systemu motywacyjnego, kształtowania drogi rozwoju zawodowego. Za tymi działaniami podążyło przygotowanie dokumentów zgodnych z najnowszymi wymogami nauki o zarządzaniu opisów stanowisk pracy. Dokumentów tak określających rolę każdego ze stanowisk pracy w działaniu

całej organizacji, powiązań pomiędzy stanowiskami, stawianych wymogów, zadań i celów do realizacji, desygnowanych uprawnień i odpowiedzialności nie ma żadna inna grupa zawodowa na Uczelni! Jesteśmy w trakcie opracowywania SOOP-u (Systemu Okresowych Ocen Pracowników), czym w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi wyprzedzimy ponownie wszystkie inne jednostki organizacyjnie i grupy zawodowe.

W zakresie kształcenia kadr przygotowaliśmy rozwiązanie pozwalające w sposób systemowy wszystkim pracownikom systemu biblioteczno-informacyjnego UAM ukończyć studia podyplomowe z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, studia oparte na bardzo nowoczesnym programie kształcenia.

W organizacji zasobu udało się rozbudować gromadzenie materiałów zarówno tradycyjnych, jak też elektronicznych. Przy czym udało się to uzyskać nie drogą zwiększania wydatków (choć pewien wzrost i tu nastąpił), ale minimalizowania kosztów ponoszonych do tej pory, uczestnictwa w konsorcjach, działaniu w sieci itp. Bardzo wysoka liczbaostępów organizowanych do e-czasopism i e-booków stawia nasz Uniwersytet już teraz w czołówce krajowej. Zaspokojenie potrzeb na gwarantowanym przez nas poziomie jest porównywalne z dobrymi uczelniami europejskimi. Decyzja podjęta w końcu 2007 roku o zakupie 13 kolekcji e-booków postawi nasz uniwersytet pod tym względem na pierwszym miejscu w kraju!

Wart podkreślenia w tej ogólnej ocenie jest bardzo aktywny udział naszych bibliotekarzy w nasycaniu katalogu centralnego NUKAT rekordami bibliograficznymi i hasłami. Wysoka pozycja w tym względzie możliwa jest dzięki niemalejącej aktywności w katalogowaniu zbiorów własnych. Wspólna baza katalogowa Uczelni zawiera już ponad 25% całego zasobu i jest pod względem ilościowym trzecią bazą w kraju! Działania te uzupełnia budowa własnych zasobów elektronicznych, czego najlepszym przykładem jest szybkie nasycanie WBC. Ważne w kontekście budowy wspomnianego systemu informacji o zasobach własnych jest zacieśnienie współpracy pomiędzy bibliotekarzami systemu w zakresie unifikacji stosowanych rozwiązań, na podstawie jednolitych rozwiązań standardowych. Służą temu wspólne warsztaty, które zapoczątkowane w roku 2007 będą rozwijane w roku następnym.

Te działania oraz rozwiązania techniczno-programowe w zakresie udostępniania pozwalają na coraz sprawniejszą obsługę czytelników. Już nie tylko mogą oni z domów przeszukiwać nasz katalog i zamawiać interesujące ich pozycje, ale także automatycznie prolongować swe wypożyczenia. Posiadając aktualną kartę biblioteczną lub legitymację elektroniczną, mogą korzystać z dowolnego miejsca ze wspomnianych zasobów elektronicznych. Dzięki temu, mimo iż tradycyjne udostępnianie także wykazuje tendencję

wzrostową, lawinowo rośnie udostępnianie zasobów elektronicznych. Już prawie połowa wszystkich udostępnień BU jest realizowana właśnie w ten sposób!

Mamy świadomość, że w tym kierunku muszą podążać zmiany w celu stworzenia nowoczesnego systemu biblioteczno-informacyjnego uczelni. W coraz większym stopniu dla efektywności działań i ograniczania ich kosztochłonności pewne zadania muszą być centralizowane, rozwiązywane dla całego systemu. W coraz większym zakresie rozbudowywać należy e-źródła i możliwości korzystania z nich. Temu muszą służyć starania o wyposażanie bibliotek systemu w nowoczesne komputery, ale także w system standaryzowanego internetu bezprzewodowego. Tym działaniom musi także – dla wygody użytkowników i sprawności ich obsługi – towarzyszyć przekazywanie do bibliotek wydziałowych zadań związanych z bieżącą obsługą czytelników, a nade wszystko zadań związanych z rozpoznawaniem ich potrzeb.

Niezwykle ważne w tym kontekście staje się szkolenie użytkowników, organizowanie systemu konsultacji i doradztwa. Pochwalić się możemy z jednej strony wprowadzeniem od roku 2007 e-learningu w kształceniu z tzw. przysposobienia bibliotecznego wszystkich nowo przyjętych studentów UAM, z drugiej – rozbudową szkoleń dla pozostałych grup. Brak sprzętu komputerowego (kilkukrotnie nierozstrzygnięty przetarg) uniemożliwił wprowadzenie systemu docelowego (związanego ze zmianami organizacyjnymi w BU – zmiana systemu pełnienia dyżurów informacyjnych, zmiana w zakresie bibliotekarzy dziedzinowych). Ta sytuacja zmieni się na początku roku 2008, co pozwoli wdrożyć przygotowane rozwiązania. Równocześnie zaproponujemy nowy system konsultacji elektronicznych (nowoczesny, kompleksowy system nazywany Ask Librarien).

Doświadczenia nie tylko tego roku sprawozdawczego, ale i ostatnich lat nakazują jednym z najważniejszych zadań roku 2008 uczynić przygotowanie planu strategicznego BIBLIOTEKA 2016. Ma on wyznaczyć kierunek działania na lata 2008-2016, stanowiąc dokument, na podstawie którego (po jego zatwierdzeniu przez Radę Biblioteczną i Senat UAM) kształtowana i realizowana powinna być polityka informacyjno-biblioteczna całej Uczelni.

II. Organizacja

1. Struktura organizacyjna Biblioteki Uniwersyteckiej uległa minimalnej korekcie. W Oddziale Zbiorów Specjalnych utworzona została Sekcja Opracowania Zbiorów, której kierownikiem została mgr Renata Wilgosiewicz-Skutecka.

Poważnym zadaniem natury organizacyjnej okazało się przygotowywanie materiałów do dyskusji i propozycji rozwiązań placowych. Działania zakończyły się minimalnymi sukcesami (podwyżka dla bibliotekarzy dyplomowanych oraz grupy informatyków) i pewnymi nadziejami na dalszy postęp w rozwiązywaniu problemu w roku 2008.

2. Rada Biblioteczna odbyła cztery posiedzenia. Jak co roku, przedyskutowała i przyjęła sprawozdanie roczne. Ponadto dyskutowano o założeniach polityki gromadzenia e-booków; organizacji szkoleń dla studentów i pracowników w zakresie dostępów do zasobów elektronicznych; udostępnianiu zbiorów w systemie biblioteczno-informacyjnym oraz budowie repozytorium instytucjonalnego.
3. Przygotowano jedno zarządzenie wewnętrzne, w myśl którego uregulowano tryb szkolenia nowo przyjętych pracowników systemu biblioteczno-informacyjnego UAM oraz ich doksztalcania. Przygotowano również 5 komunikatów w drobniejszych sprawach.
4. Wykorzystanie etatów:

Grupa pracownicza	Liczba etatów
bibliotekarze dyplomowani	25
służba biblioteczna	127,66
pracownicy inżynieryjno-techniczni	8
administracja	5
obsługa	30

Stan etatowy Biblioteki Uniwersyteckiej nie zmienił się w porównaniu z rokiem poprzednim i wynosił na koniec roku 195,66 etatu (w tym bibliotekarze + pracownicy inżynieryjno-techniczni 160,66; a administracja + obsługa 35). Zatrudnionych w BU było 200 osób – 72 mężczyzn (36,5%) i 128 kobiet (63,5%).

Struktura wykształcenia kadry:

Wykształcenie	Liczba osób	%
wyższe	126	63,0
średnie biblioteczne	7	3,5
średnie	26	13,0
zasadnicze	27	13,5
podstawowe	14	7,0

W porównaniu z poprzednim rokiem struktura zmieniła się w stopniu minimalnym. O dwa etaty kosztem służby bibliotecznej powiększyła się grupa bibliotekarzy dyplomowanych. Wzrósł odsetek osób z wykształceniem wyższym, a zmalał pracowników z wykształceniem zasadniczym.

Z możliwości odbywania w Bibliotece zastępczej służby wojskowej korzystało 5 poborowych.

W znacznie większym zakresie w stosunku do lat poprzednich działania nasze wspomagali wolontariusze.

5. Absencja chorobowa wraz z opieką i urlopami macierzyńskimi wyniosła na 1 osobę 11,36 dnia (2005 – 10,1 dnia) i wskazuje drugi rok z rzędu tendencję zwykłą. Fluktuacja kadr wynosząca 6% była wyższa niż w roku poprzednim (4,5%).

6. W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono regulacji uposażeń obejmujących wszystkich pracowników.

Średnia płaca brutto dla służby bibliotecznej – bez 20-procentowej premii – wynosiła 1472,57 zł (w 2006 – 1452,54), dla bibliotekarzy dyplomowanych 3000,23 zł, inżynierjno-technicznych 1705,40 zł (2006 – 1708), administracji 1656,25 zł (2006 – 1637), a pracowników obsługi 1020,35 zł (2006 – 1000).

7. Wszyscy pracownicy otrzymali:

- w listopadzie jednorazowo dodatkowe wynagrodzenie (tzw. karpiove) w wysokości 500 zł,
- z funduszu socjalnego kwotę 600 zł (dla pracujących minimum 1 rok na pełen etat).

Legitymacje uprawniające do korzystania ze zniżki 50% za przejazdy koleją otrzymali pracownicy zainteresowani nimi, po wpłaceniu kwoty 30 zł.

8. Z funduszu nagród 52 osoby otrzymały nagrody w łącznej wysokości 39 900 zł (w 2006 roku 49 osób na kwotę 36 400 zł). Dwaj bibliotekarze dyplomowani otrzymali nagrody* z puli nagród rektorskich.

Powtórzyć należy stwierdzenie wyrażane już w poprzednich latach, że niski poziom płac nie pozostawał w żadnym stosunku do wymagań kwalifikacyjnych i obciążenia personelu, które wzrosły niewspółmiernie w związku z transformacją Biblioteki, jej komputeryzacją i związanym z tym podejmowaniem nowych wyzwań i zadań oraz realizacją zwiększonych oczekiwań użytkowników. Jedyłą możliwością poprawy sytuacji w tym zakresie stawało się pozyskiwanie środków na realizację pewnych zadań w postaci prac zleconych.

III. Finanse

1. Budżet Biblioteki Uniwersyteckiej wyniósł po jesiennej korekcie 12 819 000 zł (2006 – 11 989 000 zł), a więc był o 6,9% wyższy od środków roku poprzedniego. Budżet Biblioteki stanowił już tylko 3,03% budżetu Uczelni.

Zgodnie z obecną konstrukcją budżetu Uczelni Biblioteka otrzymała środki z wyszczególnieniem tylko dwóch grup kosztów:

- wynagrodzenia z pochodnymi 8804 tys. zł,
  - zakup książek, czasopism i baz danych, zbiorów specjalnych 2401 tys. zł.
- Inne wydatki (łącznie z gromadzeniem zbiorów specjalnych) pokryte miały być z pozostałych środków.

W celu większej kontroli dla potrzeb wewnętrznych budżet ten podzielono, a następnie wykorzystano następująco (w tys. zł):

Dział budżetu	Plan	Wykonanie	%
1. Wynagrodzenia z pochodnymi, w tym:	7 704	7 144	92,73
osobowy fundusz płac	5 805	5 320	91,64
bezosobowy fundusz płac	200	274	137,24
„13 pensja”	417	411	98,62
2. Odpisy na fundusz zakładowy	340	270	79,42
3. Amortyzacja	399	333	83,50
4. Zakup książek	691	705	102,00
5. Zakup czasopism i baz danych	1 410	1 410	100,00
6. Zbiory specjalne	300	364	121,37
7. Druki, wyposażenie i inne materiały	300	284	94,76
8. Usługi obce i wewnętrzne	400	560	140,00
9. Podróże krajowe i zagraniczne	25	26	104,95
10. Koszty utrzymania obiektu	1 250	682	54,57
Ogółem	12 819	11 779	91,88

Wydatki budżetu zostały zrealizowane na poziomie 92%, co spowodowane zostało przede wszystkim zbyt wysokim oszacowaniem kosztów utrzymania budynku. Z niezadowoleniem należy też przyjąć fakt, iż nie mogliśmy wykorzystać osobowego funduszu płac, w kontekście uwag o braku dostatecznych działań na rzecz poprawy sytuacji materialnej pracowników.

Uwzględniając inflację oraz podwyżki cen głównie czasopism zagranicznych można stwierdzić, że realne środki pozostające w dyspozycji BU były porównywalne do roku ubiegłego. Niepokoi dalszy spadek udziału budżetu BU w budżecie Uczelni utrudniający np. oczekiwany rozwój dostępów do baz danych czy e-czasopism.

Równocześnie niepokoi poziom wykorzystania budżetu. Zadecydowały o nim warunki pogodowe (niższe opłaty na ogrzewanie). Wskazać jednak należy na niewydatkowanie środków spowodowane przedłużającymi się i w konsekwencji niezrealizowanymi wydatkami remontowymi. Najbardziej jednak zastanawia fakt niemożności zrealizowania kwestii podwyżek dla bibliotekarzy w sytuacji, gdy z zaplanowanych na płace środków wydano tylko 92%.

Wzorem lat ubiegłych Biblioteka Uniwersytecka starała się samodzielnie pozyskiwać środki na realizację określonych zadań. Pozyskano blisko 460 tys. zł (2006 – 547 tys. zł), tj. 3,6% w stosunku do dotacji budżetowej, w tym (w tys. zł):

Kary	134 940
Zapisy, aktywacja	177 514
Odsetki	4 961
Dotacja podmiotowa	29 000
Badania własne	50 000
Sprzedaż wydawnictw	7 100
Pracownia Mikrofilmowa	46 788
Pracowania Restauracji	8 052
inne (OIN)	1 235
Razem	459 590

Środki uzyskane z kar i zapisów przeznaczono na zakup drobnego wyposażenia, remonty, na opłacenie godzin nadliczbowych związanych z realizowanymi zadaniami dodatkowymi (retrokonwersja, przenoszenie zbiorów, dyżury sobotnio-niedzielne).

2. Sytuację finansową Biblioteki Uniwersyteckiej w roku 2007 uznać należy za porównywalną z rokiem 2006. Nie pozwoliła ona jednak na zapewnienie organizacji zasobów na poziomie adekwatnym do potrzeb i rangi Uczelni, prowadzenia remontów w koniecznym zakresie, zlecenie usług inroligatorsko-konserwatorskich oraz prowadzenie wspomnianych już prac związanych z komputeryzacją (zakup sprzętu).

IV. Obsługa administracyjno-gospodarcza

1. Przyjęto 56 028 (2006 – 54 667), a wysłano 17 805 (2006 – 20 305) przesyłek za kwotę 66 677,85 zł (2006 – 80 282,80 zł). Każda tegoroczna przesyłka kosztowała Bibliotekę przeciętnie 3,84 zł i była tańsza od ubiegłorocznej o 0,11 zł.
2. W zakresie prac remontowych wykonano:
  - dokończenie remontu czytelnii ogólnej i profesorskiej, w tym restauracja stołów, wymiana lamp,
  - remont schodów w holu głównym,
  - wymianę okien na I piętrze budynku B,
  - remont pomieszczeń biurowych związany z wymianą okien,
  - remont Czytelni OIN,

- rozpoczęcie remontu dachu na starym gmachu,
  - częściową wymianę instalacji wodociągowej pod starym gmachem.
- Cieszy zakończenie prac remontowych we wspomnianych czytelniach, wymiana – ze środków budżetu BU – okien oraz rozpoczęcie remontu dachu. Jednakże stan budynków – szczególnie budynku głównego – wymaga dalszych intensywnych prac remontowych, które po raz kolejny zgłoszono do rocznego planu remontowego uczelni. Bez ich intensyfikacji zabytkowy gmach Biblioteki pozostanie najbrudniejszym gmachem na Uczelni.

V. Gromadzenie zbiorów

1. Wpływ ogólny oraz ilość materiałów skierowanych do zbiorów przedstawia się następująco (w tys. wol.):

Rok	Wpływ ogółem	Wpływ do zbiorów
2003	199,1	66,5
2004	196,1	63,4
2005	186,2	63,7
2006	178,8	62,1
2007	172,8	63,5

2. Wpływ ogólny wg źródeł wpływu (w wol.):

Źródło wpływów	2007	2006
Kupno	21 785	19 272
Wymiana	3 459	3 685
EO	97 144	92 988
Dary	15 212	13 157
Dublety	35 178	49 026
Razem	172 778	178 128

3. Z ogólnego wpływu skierowano do dalszego opracowania **63 553** (2006 – 62 070) jednostek (36,8%). Duża selekcja jest wynikiem stałego dążenia do utrzymania gromadzenia zawężonego do publikacji wyłącznie wartościowych, zgodnych z przyjętymi zasadami gromadzenia zbiorów, wrażliwej tendencji do przekazywania materiałów specjalistycznych do innych bibliotek UAM i miasta Poznania.

Należy zwrócić uwagę na utrzymujący się czwarty rok z rzędu minimalny spadek ilości materiałów wpływających do Biblioteki. W roku sprawozdawczym spowodowane to było jednak głównie zmniejszonym wpływem

dubletów, gdyż podstawowe dla BU źródła wpływów (EO i kupno) wykazały tendencje wzrostowe.

4. Do dalszego opracowania z poszczególnych źródeł wpływu skierowano:

Źródło wpływu	2007 (w jednostkach)	2006 (w jednostkach)	Udział % w wykonaniu 2007	Udział % w wykonaniu 2006
Kupno	19 996	17 812	31,46	28,7
EO	33 773	33 309	53,14	53,7
Wymiana	1 717	1 859	2,70	3,0
Dary	8 067	9 090	12,70	14,6
Dublety	0	0	–	–
Razem	63 553	62 070	100	100

Wyliczona powyżej struktura w stosunku do lat poprzednich i przyjętych założeń nie uległa zasadniczym zmianom, choć widać – w stosunku do roku ubiegłego – pewne przesunięcie w zakładanym kierunku. Udział wpływów z kupna wzrósł do poziomu 31,46%. Ta wielkość jest jednak nadal niezadowalająca, nie tylko w kontekście wysokiego poziomu lat 2000-2001. Warto wskazać, iż w roku 2007 na zakup tradycyjnych książek zagranicznych wydano o blisko 100 tys. zł więcej, kupując 1126 tytułów. Równocześnie zakupiono 2365 e-booków, co stawia BU w czołówce bibliotek krajowych. Podjęto w końcu roku działania na rzecz zwiększonego zakupu e-booków, co mamy nadzieję poprawi jeszcze zaopatrzenie w literaturę zagraniczną.

Najważniejsze źródło wpływów stanowił EO (53,14%), i to mimo prowadzenia znacznej jego selekcji (do zbiorów skierowano 34,8% wpływów). Warto wskazać, że wyliczenie kompletności przekazywania egzemplarza obowiązkowego przez wydawców książek, które szacujemy na 80-85%, szczególnie duży odsetek braków odnotowujemy w zakresie literatury pięknej.

Te dwie drogi celowego doboru materiałów do zbiorów przyniosły w roku sprawozdawczym 84,60% (2006 – 82,4%) wszystkich wpływów. Nadal nie osiągnięto jeszcze poziomu lat ubiegłych, gdy oscylował on w granicach 88%.

Duży wpływ na taki rozkład statystyczny miał nadal wysoki poziom wpływów pozyskiwanych drogą darów. W sposób zasadniczy zjawisko to tłumaczy wzmożone wprowadzanie do zbiorów daru od prof. Jäkela, który przeznaczony jest dla biblioteki w Gnieźnie. Sprawdza się prognoza z roku ubiegłego, że zauważalny spadek ilości materiału wpływającego

z tzw. zbiorów zabezpieczonych będzie się potęgował, co wynika z faktu powolnego, lecz systematycznego wyczerpywania się ich zasobów.

Zgodnie z przyjętymi założeniami należy jednak i tu dbać o dobór wyłącznie materiału wartościowego i zgodnego z założeniami polityki gromadzenia.

Wpływ z wymiany, co jest konsekwencją przeprowadzonej selekcji liczby partnerów i realizacji decyzji dotyczącej zaprzestania wprowadzania do zbiorów materiałów nieprofilowych lub zbyt szczegółowych, utrzymał się na stosunkowo niskim poziomie.

5. Wymianę, jak w roku ubiegłym, prowadzono z 35 partnerami (w tym 34 bibliotekami zagranicznymi i 1 krajową). Kontrahentom BU wysłano łącznie **1987 wol.** (2006 – 2288), z których **1319 wol.** (2006 – 1756) stanowiły publikacje zakupione na ten cel z Wydawnictwa Naukowego UAM. Spośród otrzymanych od partnerów **3459 wol.** (2006 – 3685) do zbiorów skierowano **1717 wol.** (2006 – 1859), a więc 49,63% spośród nich.
6. Liczba tytułów czasopism w wersji print wprowadzanych do zbiorów zwiększyła się w stosunku do roku ubiegłego i wyniosła **3617**, w tym polskich 2994 oraz 623 zagraniczne (2006 – odpowiednio 2911 i 592, łącznie 3503). Zapewnialiśmy również użytkownikom elektroniczny dostęp do **31 886** (2006 – 21 406) tytułów. Łącznie więc użytkownicy mogli korzystać z blisko 35 tys. tytułów czasopism, co uznać należy za wynik bardzo dobry.
7. W roku sprawozdawczym można mówić o faktycznym rozwoju dostępu do e-booków, gdyż poza zakupionymi na własność, zorganizowano dla czytelników łącznie dostęp do **33 700** pełnych tekstów książek (2006 – 2119).
8. W wyniku prowadzonej selekcji wycofano ze zbiorów 7400 jednostek (2006 – 15 872). Kolejny rok z rzędu selekcja zbiorów była niższa, co jest wynikiem zmniejszania się zasobów „łatwych” czy bezproblemowych do selekcji. Z inwentarzy wykreślono 8922 (2006 – 14 294) jednostek. Liczba nowych, zinwentaryzowanych jednostek wyniosła we wszystkich komórkach 34 165 jednostek (2006 – 30 655) i była wyższa od liczby jednostek wyselekcjonowanych o 25 243 (2006 – 16 361).
9. Ze **105 694** (2006 – 114 598) jednostek wpływów pierwotnych i wtórnych zagospodarowanych przez Sekcję Zagospodarowania Druków Zbędnych żadnej nie skierowano do zbiorów, 7726 wol. (2006 – 5 182) przekazano bibliotekom sieci, a 18 774 (2006 – 27 416) innym odbiorcom. Zwraca uwagę zwiększony odsetek materiału skierowanego do innych bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego UAM. Celowo zagospodarowano więc 25,07% materiałów. Na aukcję skierowano 27 990 wol. (2006 – 2140), natomiast na makulaturę przekazano 51 113 (2006 – 79 800) jednostek.

10. Łącznie na gromadzenie wydano (w zł):

	2006	2007	Zmiany w %	Udział w %	
				2006	2007
Prenumerata czasopism	2 571 756,91	3 017 763	+17,3	62,6	66,08
Bazy danych, e-czasopisma, e-booki	660 042,13	417 213	-36,8	16,1	9,13
Razem czasopisma i bazy danych	3 231 799,04*	3 434 976**	+6,3	78,7	75,21
Książki	566 570,20	767 645,49	+35,5	13,8	16,81
Zbiory specjalne	306 112,72	364 388,12	+19,0	7,5	7,98
Razem	4 104 481,96	4 567 009,61	+11,3	100,0	100,00

* W tym wydatki z budżetu BU wyniosły 1 698 418,90 zł; z rezerwy Rektora i środków ogólnouczelnianych 168 626,09 zł oraz 1 364 754,05 zł ze środków wydziałowych.

** W tym wydatki z budżetu BU wyniosły 1 671 426 zł, a Wydziałów 1 426 826 zł, pozostałe z rezerwy Rektora na badania własne.

Łączne wydatki na organizowanie dostępów do zasobów wzrosły na Uczelni w stosunku do roku ubiegłego o 11,3%. Systematyczny wzrost udziału wydatków na organizowanie dostępów do źródeł elektronicznych wraz z budową własnych zasobów (WBC) przekłada się w wyraźny sposób na zmiany w udostępnianiu zasobów.

Kupiono 9302 wol. (2006 – 6972) wydawnictw zwartych, co oznacza, iż przeciętnie jeden tom kosztował 82,52 zł (2006 – 81,26 zł).

Zakupiono 8148 wol. wydawnictw polskich (2006 – 6172) i 1126 znacznie droższych pozycji zagranicznych (2006 – 755). Wzrost liczby zakupionych książek zagranicznych należy podkreślić z uznaniem.

11. Utrzymano wprowadzoną rok wcześniej innowację polegającą na umieszczeniu na stronie WWW Biblioteki ogólnie dostępnych wykazów: książek poszukiwanych przez Bibliotekę oraz oferowanych przez nią do zbycia dubletów, co jednak wbrew oczekiwaniom, nie wpłynęło w znaczący sposób na współpracę z otoczeniem.

12. Ogólny stan ilościowy zinwentaryzowanych zbiorów wyniósł:

Rodzaj materiału	Nowe	Odpisane	Stan na koniec 2007
Książki	24 881	8 050	1 590 780
Czasopisma	4 412	844	637 625
Zbiory specjalne	4 872	28	473 521
Razem	34 165	8 922	2 701 926

VI. Opracowanie zbiorów

1. W zakresie opracowania zbiorów utrzymano zasadę opracowywania na bieżąco wszystkich wpływów nowych oraz retrokonwersji zbiorów aktywnych, zaliczanych do Narodowego Zasobu Bibliotecznego czy wchodzących w skład księgozbioru podręcznego czytelní. Utrzymano wysoki poziom przejmowania rekordów, a znacznie uaktywniono współpracę czynną z katalogiem NUKAT, czego wynikiem stało się przyjęcie przez NUKAT znacznie większej liczby rekordów i haseł opracowanych w BU.

2. Dzieła zwarte i seryjne:

Zadanie	2006	2007
Opracowane rekordy:		
- nowe	6 241	7 735
- przejęte	13 170	14 285
- poprawione	1 250	866
- wtórne	7 980	7 815
- usunięte	-	-
Hasła khw nowe	5 573	6 242
Hasła khw poprawione	788	979
Zinventaryzowano (w wol.)	29 071*	32 217**
O wartości (w zł)	943 726,49	1 300 887,27
Wykreślono wol.	12 865	8 050
NUKAT przyjął:		
- rekordów	13 355	22 124
- haseł formalnych	5 573	6 242

*W tej liczbie 21 044 rekordów nowości i 7927 rekordy po retrokonwersji.

**W tej liczbie 24 881 rekordów nowości i 7927 rekordów po retrokonwersji.

Ogólnie pracowano na 30 601 rekordach, z których 21 920 stanowiły rekordy nowe w bazie, spośród których 65% stanowiły rekordy przejęte.

3. Czasopisma:

Zadanie	2006	2007
Rekordy bibliograficzne	637	636
Rekordy egzemplarzy	1 044	1 020
Rekordy pozycji (wol.)	8 827	7 332
Kontrola	1 770	1 165
Dopisano w inwentarzu tradycyjnym (wol.)	3 433	4 412
Założono nowych sygnatur:	255	206

NUKAT przyjął:		
– rekordów	533	692
– haseł	377	396
Wyłączono ze zbiorów (sygnatur// wol.)	25//1 374	24//844

* W tym 973 rekordy bibliograficzne pobrane z katalogu NUKAT.

** W tym 2705 rekordów pobranych z katalogu NUKAT w roku 2005 i latach poprzednich.

4. Klasyfikacja rzeczowa:

Zadanie	2006	2007
Opracowane rekordy:		
– nowe	4 380	4 095
– przejęte	9 479	10 805
– retrokonwersja	6 883	6 006
– Razem:	20 742	20 906
Sprawdzanie rekordów zwrotów	3 151	2 798
Kontrola haseł przedmiotowych	221	416
NUKAT przyjął:		
– haseł wzorcowych	–	491
– haseł przedmiotowych-rozwiniętych	–	5 603

Rekordy przejęte stanowiły 51,7% (2006 – 46%) opracowanych rekordów.

5. Prace nad katalogiem tradycyjnym objęły:

Katalog alfabetyczny

Zadanie	2006	2007
Włączono kart	1 297	758
Wyłączono kart	1 648	2 182
Wyznaczone egz. prezencyjne	1 503	548

Katalog rzeczowy

Zadanie	2006	2007
Szeregowanie i włączanie kart	251	288
Szeregowanie, przeklasyfikowywanie i wyłączanie kart	14 985	11 204
Usuwanie kart zagubień	1 042	1 164

6. Oddział Kontroli Zasobu, wykonując niezbędne prace nad zamkniętym katalogiem alfabetycznym, wyjmował karty odsyłaczowe książek poddawanych retrokonwersji oraz karty czasopism wprowadzanych w całości do bazy, oznaczał książki jednoegzemplarzowe do wyłącznego korzystania

nia na miejscu, prowadził selekcję bieżącą, wyznaczał książki do retrokonwersji (1848 wol.), do oprawy, scalał wydawnictwa rozproszone i niepełne, sprawdzał zamówienia czytelnicze niezrealizowane z powodu zagubień, współpracował z bibliotekami sieci w zakresie przekazywania im materiałów z zasobu BU.

VII. Zbiory specjalne

1. Zgromadzono 4454 jednostki zbiorów specjalnych (2006 – 6931). Liczba jednostek pozyskanych drogą kupna wyniosła 1845 (2006 – 1850), wymiany 14 (2006 – 6), darów 1290 (2006 – 1007), zbiorów zabezpieczonych 1 (2006 – 10), a jako egzemplarz obowiązkowy 1468 (2006 – 3983). Różnica pomiędzy rokiem sprawozdawczym a poprzednim wynika głównie ze zmniejszonego wpływu tej kategorii zbiorów z egzemplarza obowiązkowego. Charakterystyczny jest też znaczny spadek nasycenia zasobów dzięki zagospodarowaniu tzw. zbiorów zabezpieczonych.
2. Wzorem lat ubiegłych starano się równomiernie rozbudowywać wszystkie kategorie zbiorów specjalnych. Realizacja konkretnych zakupów jest tu jednak w znacznym stopniu zależna od podaży oraz od sytuacji finansowej Biblioteki. Ta ostatnia pozwoliła m.in. na zakup rzadkich pierwodruków muzycznych, cennych starych druków oraz rozbudowanie kolekcji ikonograficznej.
3. Opracowano 4872 jednostki (2006 – 6078), co kolejny rok z rzędu uznać należy za wynik satysfakcjonujący. Zakończono akcję liczenia wszystkich posiadanych starych druków, co pozwala dokładnie określić, iż Biblioteka posiada ich 74 041.
4. W ramach konserwacji firmy zewnętrzne wykonały konserwację 9 rzadkich obiektów, za 105 000 zł.
Nadal współpracowano z Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie, której studenci w ramach prac dyplomowych konserwują obiekty ze zbiorów BU. W ramach prac zleconych wykonano drobne zabiegi konserwatorsko-zabezpieczające (czyszczenie opraw pergaminowych, podklejanie obiektów ikonograficznych i kartograficznych). Objęto 130 obiektów (2006 – 96).
5. Pracownia Restauracji Książki wykonała 177 (2006 – 415) napraw i opraw konserwatorsko-introligatorskich starych druków i rękopisów. Mniejszą liczbę wykonanych zabiegów rekompensuje fakt, iż wykonywano prace o większym stopniu złożoności i trudności niż w latach poprzednich.
6. Kontynuowano akcję wydzielania, retrokonwersji i przenoszenia zbiorów należących do NZB, które podlegać będą szczególnej ochronie sprawowanej przez Oddział Zbiorów Specjalnych.

7. Kontynuowano mikrofilmowanie zabezpieczające starych czasopism, a także skanowanie obiektów specjalnych (starych druków, ikonografii).
8. Z czytelni Oddziału skorzystało 1350 czytelników (2006 – 1497), którym udostępniono łącznie 7963 (2006 – 8201) obiekty. Tłumaczy to fakt umieszczenia wielu obiektów spośród zbiorów specjalnych w WBC i korzystania z ich zeskanowanych odpowiedników.
9. Sekcja Skontrum przeprowadziła kontrolę 21 000 sygnatur nut z zasobu zbiorów muzycznych.
10. Do Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej wprowadzono 5442 (2006 – 5112) pozycje, dzięki czemu na koniec roku sprawozdawczego liczba pozycji wprowadzonych przez BU do WBC wyniosła łącznie 13 854.

VIII. Przechowywanie i ochrona zbiorów

1. Przemieszczanie i porządkowanie zbiorów realizowane było z większym natężeniem niż w roku ubiegłym. Akcją przemieszczeniową objęto 26,9 tys. wol. (2006 – 16 tys.).
2. **Rezerwa przestrzeni magazynowej praktycznie uległa wyczerpaniu, co stawia bezproblemową obsługę użytkowników pod dużym znakiem zapytania.**
3. Oklejono, tj. przysposobiono technicznie do udostępniania 33,6 tys. woluminów książek i czasopism (2006 – 27,4 tys.).
4. Sekcja Skontrum w ramach bieżącej kontroli księgozbioru sprawdziła 100 000 sygnatur, stwierdzając 1441 (2006 – 1011) zagubień. Prowadzono równocześnie szereg prac związanych z dalszym porządkiem kuponoteki i kont wypożyczalni oraz sprawdzaniem zamówień czytelniczych niezrealizowanych z powodu stwierdzenia zagubienia. Łącznie stwierdzono mniejszą niż w latach ubiegłych liczbę zagubień, bo 1952 (2006 – 1611). Kontynuowano akcję wpisywania do bazy komputerowej sygnatur książek wycofanych lub zagubionych, odnotowując 2800 sygnatur (2006 – 2600) co umożliwia sprawniejsze prowadzenie typowego skontrum.
5. Oprawiono łącznie 4843 wol. (2006 – 3615), w tym Pracownia Restauracji Książki w ramach godzin służbowych 2011 (2006 – 2415), w ramach prac zleconych 1636 opraw, a zakłady zewnętrzne jak w roku poprzednim 1200 wol.
6. Sekcja Restauracji wykonała 333 naprawy i oprawy restauratorsko-introligatorskie (2006 – 571) i 7260 różnych zabiegów introligatorskich (2006 – 7389).
7. Sekcja Restauracji wykonała również 20 pudeł i 10 futerałów na zbiory (2006 – 50) oraz 823 teczki do gazet (2006 – 522), 1 dyplom h.c., 1 tubę

- oraz 19 etui na medale dla Rektora UAM, a także plansze wystawowe, napisy na grzbiety opraw itp.
7. Dezynfekcją materiałów w komorze próżniowej objęto łącznie 6422 wol. (102 wsady). Odkwaszono ręcznie 1333 karty.
  8. Pracownia Mikrofilmowa wykonała 307 filmów (2006 – 206), tj. przeszło 117,3 tys. (2006 – 76 tys.) klatek mikrofilmowych oryginałów oraz 244 filmy diazo (2006 – 117), czyli ponad 125 tys. klatek (2006 – 61,5 tys.). W ramach skanowania wykonano łącznie ponad 163,5 tys. plików (2006 – 83,5 tys.) i 10,5 tys. wydruków. Wykonano blisko 35 tys. (2006 – 57 tys.) kserokopii z mikrofilmów i oryginałów.

IX. Udostępnianie zbiorów

1. W zakresie zamówień złożonych w magazynie zanotowano minimalny spadek, odnotowując ich 181 907 (2006 – 186 316). Ze złożonych zamówień realizowano 146 504 wol. (2006 – 146 795), co oznacza, że wskaźnik zrealizowanych zamówień wyniósł 80,54% (2006 – 78,8%). Liczba zamówień niezrealizowanych wyniosła 35 403, tj. 19,46% wszystkich zamówień (2006 – 39 521, tj. 21,2%). Z powodu wypożyczenia nie zrealizowano 13,83% (2006 – 17,5%) złożonych zamówień, co może oznaczać, iż czytelnicy w coraz większym zakresie korzystają świadomie z systemu komputerowego, nie składając zamówień na książki wypożyczone. Martwi wzrost niezrealizowanych zamówień z powodu stwierdzenia zagubienia (5,6%, 2006 – 3,7%), mimo iż w ramach prowadzonej akcji kontroli poprawności ustawienia księgozbioru sprawdzono w roku sprawozdawczym ponad 420 tys. sygnatur.
2. Liczba czytelników zarejestrowanych w roku bieżącym (w BU jak i w uprawnionych bibliotekach wydziałowych) wyniosła 29 930 (2006 – 26 222). Usunięto 9,4 tys. kont nieaktualnych, w wyniku czego liczba aktywnych kont czytelniczych wyniosła w BU 46 582 (2006 – 46 679). Wprowadzenie w poprzednim roku rozwiązania technicznego polegającego na konieczności posiadania karty elektronicznej do korzystania z zasobów elektronicznych (co przyniosło pewien efekt w roku 2006) w roku bieżącym nie wpływało zdecydowanie na pracowników nieposiadających dotąd tych kart do ich wyrobienia. Kont tradycyjnych pozostało jeszcze 594 (2006 – 595).
3. W Oddziale Udostępniania udostępniono łącznie **524 603 wol.** (2006 – 496 650), co oznacza wzrost o 5,6%. Udostępniono:
  - w czytelniach 287 241 wol., (2006 – 263 999), co oznacza wzrost o 8,8%,

- poprzez wypożyczalnię miejscową: 210 792 wol. (2006 – 203 885), wzrost o 3,4%, w tym: bezpośrednio z Księgozbioru Wypożyczalni 124 654 (2006 – 135 227), co oznacza spadek o 8%, z magazynu 86 138 (2006 – 67 935), co oznacza wzrost o 26,8%,
- poprzez wypożyczalnię międzybiblioteczną: 4060 wol. (2006 – 3561) co oznacza wzrost o 14%,
- w domach studenckich: 16 078 wol. (2006 – 18 895), spadek o 14,9%. Wypożyczalnia przyjęła 227 981 (2006 – 206 998) zwrotów, wysłała 7224 monity.

Pogłębiło się negatywne zjawisko nieodbierania w wypożyczalni zamówionych książek (9,8 tys. wol., 2006 – 6,2 tys.).

4. Pozostałe agendy Biblioteki udostępniły w tradycyjny sposób 9474 jednostek (2006 – 8904), co daje łącznie **534 077** rejestrowanych udostępnień (2006 – 505 554) i oznacza **wzrost o 5,6%**. Suma ta nie obejmuje udostępnień zbiorów podręcznych czytelników w ramach tzw. wolnego dostępu do półek, co jednak nie zmieni zasadniczo wyliczeń. Z jednej strony wynikają one ze wspomnianego okresowego zamknięcia czytelników, z drugiej spowodowane są wzrostem udostępnień elektronicznych.
5. Mimo niedoskonałości systemu rejestracji udostępnień elektronicznych (awaria systemu HAN) w roku sprawozdawczym zarejestrowano łącznie 160 133 wejść do zasobów e-źródeł. Z zasobów wprowadzonych przez BU do WBC skorzystano 367 436 razy. Łącznie więc zarejestrowano **527 569** e-udostępnień, co wraz z 534 077 udostępnieniami tradycyjnymi daje **1 061 646** (2006 – 724 529) udostępnienia, co oznacza, iż **elektroniczne stanowią już 49,7%**.
6. Nie prowadzono selekcji Księgozbioru Dydaktycznego Wypożyczalni. Zarejestrowano 96 (2006 – 113) ubytków, powstałych w wyniku zagubień. Wprowadzono do niego tylko 5246 książek (2006 – 3937), w wyniku czego liczył on na koniec roku **88 028 wol.**
7. Kontynuowano akcję zabezpieczania księgozbioru dydaktycznego (foliowanie) i równoczesnego jego oznaczania działowego oraz wyposażania w kody kreskowe oraz paski magnetyczne (4000 wol.).
8. Wszystkie czytelnice (poza Bibliologiczną) czynne były w soboty do godz. 17.00, a trzy z nich w niedziele do 13.00. Łącznie wszystkie czytelnice były dostępne przez 397 godzin w tygodniu.
9. Do księgozbiorów podręcznych czytelników włączono przeszło 3,1 tys., a wycofano blisko 900 jednostek. Łącznie czytelnice liczyły **37,3 tys. wol.** wydawnictw zwartych, **2500** dokumentów audiowizualnych, baz danych i mikrofilmów oraz przeszło **1800** tytułów czasopism.
10. Wypożyczalnia potwierdziła 11 925 (2006 – 13 259) obiegówek.

11. Wskaźnik częstotliwości udostępniania księgozbiorów podręcznych w czytelniach wyniósł 5,2, a dla księgozbioru dydaktycznego Wypożyczalni 1,4 (2006 – 1,6).
12. Liczba zarejestrowanych odwiedzin we wszystkich czytelniach i filiach wyniosła 66 792 (2006 – 68 021).
13. Spośród zamówień zrealizowanych do Wypożyczalni w roku sprawozdawczym 94,3% pochodziło z katalogu komputerowego.
14. Z wprowadzonej w ostatnim kwartale roku możliwości samodzielnego prolongowania wypożyczeń przez internet skorzystało wielu czytelników, prolongując w ten sposób już 5 184 książki.
15. Zbyt wolno rośnie poziom wypożyczeń międzybibliotecznych (ogółem 4060 wol.), co związane jest z koniecznością ponoszenia opłat. Problem ten wymaga rozwiązania w skali Uczelni.
16. Spada kolejny rok z rzędu zainteresowanie bibliotekami filialnymi w domach studenckich, co każe postawić pytanie o sensowność ich utrzymywania.

X. Działalność informacyjna

1. Biblioteka dysponowała 19 bazami danych na CD-ROM oraz dyskach multimedialnych (słowniki, encyklopedie), udostępnianych czytelnikom zarówno jednostanowiskowo, jak i sieciowo.
2. Biblioteka zapewniała na bieżąco dostęp do 61 baz danych, a testowano i proponowano czasowy dostęp do kolejnych 35 nowych baz, co oznacza poważny wzrost oferty kierowanej do użytkowników.
3. Z udostępnionych baz w Bibliotece skorzystało 5175 użytkowników (2006 – 4167), dla których wykonano szereg odpłatnych i darmowych usług informacyjnych.
4. Szkoleniami prowadzonymi w i przez OIN objęto łącznie 1521 (2006 – 1954) osób, z których najliczniejszą grupę stanowili maturzyści. Z prowadzonych co środę i czwartek indywidualnych szkoleń z zakresu korzystania z CD-ROM i Internetu skorzystały 97 osoby. Znacznie zintensyfikowano działania promocyjne realizowane bezpośrednio na wydziałach.
5. Prowadzono szkolenia z zakresu informacji naukowej, którymi obejmowano pracowników nauki, grupy doktorantów lub studentów, choć z żalem można stwierdzić, że nie wszystkie jednostki organizacyjne UAM w stopniu wystarczającym chcą korzystać z tej propozycji szkoleń.
6. Powyższe usługi informacyjne zastępują korzystanie z form tradycyjnych – zestawień tematycznych i kwerend, które stają się formami uzupełniający-

- mi. Z usług tych w Oddziale Informacji Naukowej wykonano jedno zestawienie tematyczne z 220 opisami oraz 492 kwerendy z 3597 opisami. Oddział Zbiorów Specjalnych wykonał 101 kwerend.
7. We wszystkich komórkach organizacyjnych BU nadal na wysokim poziomie utrzymywała się liczba zapytań i informacji udzielanych drogą mailową, które nie podlegają dokładnej rejestracji. Szczególnie wzrosła liczba konsultacji dotyczących korzystania ze źródeł elektronicznych udzielanych przez Sekcję Czasopism Oddziału Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów.
  8. Liczba stanowisk komputerowych oddanych do dyspozycji czytelników w gmachu Biblioteki wynosi 62.
  9. Systematycznie modyfikowano i uzupełniano stronę WWW Biblioteki, uważając ją za ważny kanał informacyjny. Zintensyfikowano równocześnie informowanie pracowników UAM o ważnych działaniach Biblioteki przez pocztę wewnętrzną UAM.
  10. Zorganizowano sześć tzw. dużych wystaw:
    - XII Poznański Przegląd Książki Naukowej,
    - Jerzy Giedroyc. Książce Emigrantów,
    - Autorki, poetki, pisarki austriackie,
    - 50 lat zbiorów Biblioteki PTPN,
    - Trakt Królewsko-Cesarski w Poznaniu,
    - Jan Paweł II obrońcą godności człowieka.

XI. Komputeryzacja

1. Z powodów proceduralnych nie zrealizowano dużego zamówienia na sprzęt, co pozwala stwierdzić, że w dużej części sprzęt używany nie spełniał oczekiwań użytkowników. Zakupiono jedynie 1 serwer, 2 zestawy komputerowe, 4 drukarki, 1 skaner, a także specjalistyczne oprogramowanie.
2. Rozbudowano sieć komputerową wewnątrz gmachu o 18 gniazdek, podejmując jednak równocześnie prace nad instalacją w całym gmachu internetu bezprzewodowego.
3. W ramach wdrażania i użytkowania systemu w BU m.in.:
  - zaktualizowano oprogramowanie Envisionware, służące do rejestracji i rozliczeń użytkowników oraz aktualizacje do istniejących programów,
  - uruchomiono programy wspomagające działalność Biblioteki (sprzedaż wydawnictw, przeszukiwanie księgozbioru bibliologicznego, wirtualny przewodnik po bibliotece, zaliczanie zdalne testu z przysposobienia bibliotecznego),

- uruchomiono serwer udostępniający wydawnictwa serii Biblioteka Narodowa w wersji elektronicznej w lokalnej sieci komputerowej.
4. Wdrażając system Horizon:
- wprowadzono możliwość elektronicznych prolongat wypożyczeń,
  - wprowadzono parametry niezbędne do funkcjonowania w systemie kolejnych bibliotek sieci,
  - testowano moduł aktywnej wypożyczalni międzybibliotecznej (ILL),
  - wprowadzono moduł gromadzenia w Bibliotece Wydziału Prawa oraz moduł udostępniania w bibliotekach: Instytutu Neofilologii, Szkoły Tłumaczy i Języków Obcych, Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu; moduł elektronicznych zamówień i rezerwacji w bibliotekach: Instytutu Historii Sztuki, Instytutu Prahistorii, Wydziału Nauk Społecznych, Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa; moduł prolongat w Instytucie Historii,
  - przeprowadzono 118 godzin szkoleń i warsztatów.
5. Wobec bibliotek sieci realizowano obowiązki serwisanta sprzętu komputerowego, diagnozując i naprawiając sprzęt oraz instalując oprogramowanie, zapewniając im także pełną obsługę informatyczną.
6. Współpracowano ściśle z PFBN oraz firmą Informa w zakresie rozwiązywania problemów bieżących, uczestniczono w szkoleniach.
7. Sprawowano nadzór merytoryczny i administrowano bazą ogólnopolskiego programu „Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce”.
8. Na koniec roku sprawozdawczego baza liczyła:

	2003	2004	2005	2006	2007
Opisów bibliograficznych	320 570	358 937	398 717	433 451	509 244
Pozycji	759 890	874 571	982 198	1 074 507	1 224 783

Oznacza to, że ponad 25% zbiorów bibliotek wchodzących w skład systemu biblioteczno-informacyjnego UAM ujęto już w systemie komputerowym.

XII. Działalność dydaktyczna, naukowo-badawcza, wydawnicza i popularyzatorska

1. Zrezygnowano z tradycyjnego kształcenia studentów w zakresie przysposobienia bibliotecznego, przechodząc na kształcenie w formie e-learningu. Przygotowano szkolenie oraz formularz elektronicznego sprawdzania wiadomości. Do końca grudnia 60% studentów pierwszego roku uzyskało tą drogą zaliczenie.

2. Praktyki studenckie odbył 1 student Instytutu Językoznawstwa UAM.
3. W szkoleniu wewnętrznym dla nowo przyjętych pracowników systemu biblioteczno-informacyjnego UAM uczestniczyło 18 osób, uzyskując stosowne zaświadczenia; 17 osób wzięło udział w lektoratach języka angielskiego, 11 – niemieckiego. W lektoratach wewnętrznych uczestniczyło 19 osób. Zaocznie studiowało i było słuchaczami studiów doktoranckich 16 osób. Studia podyplomowe kontynuowało 12 osób. Dwie osoby zdały egzamin, uzyskując uprawnienia bibliotekarza dyplomowanego.
4. Staż w BU odbyła 1 osoba z bibliotek polskich (w ramach obowiązkowych praktyk awansowych), 7 pracowników BU odbyło staż w innych bibliotekach naukowych.
5. Praktyki w ramach projektu ProPolska odbyły, od 1 lutego do 30 czerwca, 2 uczennice berlińskiej Szkoły Zawodowej Administracji Publicznej. Zrealizowano także 4 staże dla wolontariuszy.
6. Zorganizowano 16-godzinne, specjalistyczne szkolenie z zakresu asertywności i obsługi klienta, w których uczestniczyło łącznie 30 pracowników.
7. Zorganizowano 7 zebrań naukowych i spotkań promocyjnych dotyczących: relacji z pobytów na konferencjach, wyjazdów zagranicznych, wyników badań własnych pracowników oraz związanych z projektowaniem działalności badawczej BU na rok 2007.
8. Wydarzeniem o specjalnym znaczeniu nazwać należy wystawę dotyczącą Jerzego Giedroycia, której towarzyszyły 3 wykłady znakomitych gości oraz prezentacja filmów dokumentalnych.
9. Z okazji Tygodnia Bibliotek zorganizowano 2 wykłady, środowiskową sprzedaż wydawnictw bibliotek poznańskich oraz okazjonalną wystawę. Nowością stało się zorganizowanie bardzo dobrze przyjętego Wieczoru w Bibliotece Uniwersyteckiej oraz spotkań dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Uczestnicząc w organizowanych przez UAM Dniach Nauki, przygotowano prezentację nt. kwaśnego papieru, 4 wykłady tematyczne oraz promocję książki wydanej przez Bibliotekę.
10. Wygłoszono 52 prelekcje dla gości wizytujących Ciążeń. Wspólnie z Kolegium Języków Obcych Czytelnia Niemiecka zorganizowała cykl 5 wykładów dla osób zainteresowanych kulturą obszaru niemieckojęzycznego.
11. W celu przygotowania kolejnego rocznika czasopisma „Biblioteka” 6-krotnie zbierał się zespół redakcyjny, omawiając problemy redakcyjne i wydawnicze, co zaowocowało wydaniem kolejnego tomu.
12. W roku 2007 rocznik „Biblioteka” został umieszczony, decyzją komisji ministerialnej, na liście czasopism punktowanych MNiSW – za publikację w „Bibliotece” autor otrzymuje obecnie 4 punkty.

13. Przyjęto tylko 3 grupy wycieczkowe (ok. 70 osób) zainteresowane historią Biblioteki, jej bieżącą działalnością, rozwojem usług informacyjnych i znaczeniem biblioteki jako warsztatu pracy naukowo-badawczej.
14. W ramach kontaktów międzynarodowych współpracowano na podstawie umów z 21 ośrodkami. Przyjęto 3 gości indywidualnych z tych ośrodków, a pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej wyjeżdżali indywidualnie do różnych ośrodków, zarówno w ramach umów, jak i poza nimi, 13-krotnie.
15. Zorganizowano seminarium naukowe „Marketing w bibliotece”.
16. Wzorem lat ubiegłych z okazji Dnia Bibliotekarza zorganizowano wyjazd szkoleniowo-rekreacyjny, tym razem do Gołuchowa i Kalisza.
17. W ramach prowadzonych prac naukowo-badawczych:
  - 45 osób wzięło udział w konferencjach krajowych (wygłaszając 17 referatów i przewodnicząc 3 sesjom), 7 osób uczestniczyło w konferencjach zagranicznych, wygłaszając 3 referaty,
  - 2 osoby wygłosiły 8 wykładów na zaproszenie,
  - pracownicy BU opublikowali 43 prace oryginalne (w tym 1 samoistną) oraz 4 zestawy reprintów pocztówek,
  - 6 osób pełniło funkcję członka redakcji, a jedna osoba rady programowej czasopism i serii ogólnopolskich.
18. W ramach działalności wydawniczej własnym nakładem Biblioteki Uniwersyteckiej ukazały się: kolejny numer „Biblioteki”, 2 zeszyty serii *Antiquitates Minutae*, 4 zestawy reprintów pocztówek oraz monografia autorstwa dr. Hieronima Kaczmarka. Przygotowano także zestaw materiałów informacyjno-promocyjnych (m.in. kalendarzyk, ulotki dla studentów, wkładka do indeksu).
19. Wydana w roku ubiegłym przez BU książka dr. Ryszarda Nowickiego na temat działalności prof. Aleksandra Birkenmajera otrzymała nagrodę w ogólnopolskim konkursie im. A. Łysakowskiego.
20. Uzyskano grant z Funduszu Wyszehradzkiego na prowadzenie badań nad kulturą średniowiecza (wykorzystany będzie w części zasadniczej w roku 2008), złożono wniosek do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Program Operacyjny „Dziedzictwo Kulturowe” – Tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego – na projekt „Digitalizacja i medializacja XIX-wiecznej prasy wielkopolskiej”. Kontynuowano także przygotowywanie wniosku o grant w ramach Wojewódzkiego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 dotyczącego digitalizacji, archiwizacji, konserwacji i elektronicznego udostępniania druków wielkopolskich z lat 1801-1863.
21. Biblioteka kontynuowała funkcję koordynatora ogólnopolskiego programu prowadzonego pod egidą Rady Wykonawczej Konferencji Dyrek-

- torów Bibliotek Szkół Wyższych „Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce”, realizowanego przez Zespół ds. Standaryzacji.
22. Dyrektor Biblioteki prowadził warsztaty dla kandydatów na bibliotekarzy i dokumentalistów dyplomowanych dla pracowników bibliotek naukowych miasta Poznania.

XIII. Archiwum Biblioteki

1. Archiwum na bieżąco przejmowało akta z komórek organizacyjnych BU, przeprowadzało brakowanie akt oraz ich przekazywanie do AP w Poznaniu.
2. Pracownik Archiwum:
  - wykonał 12 kwerend (2006 – 5),
  - opracował 74 nowe jednostki archiwalne (2006 – 43) oraz 180 fotografii z uroczystości sprowadzenia prochów Paderewskiego do Poznania,
  - udostępnił 37 jednostek archiwalnych (2006 – 19).

XIV. Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej w Ciężeniu

1. Uporządkowano 850 mb zbiorów masońskich (2006 – 430 mb).
2. Przekazano do Poznania celem selekcji 2778 wol. (2006 – 8292).
3. Zrealizowano 179 zamówień czytelniczych (2006 – 57) oraz wykonano 734 stron kserokopii (2006 – 827).

XV. Podsumowanie

Do podstawowych elementów określających sytuację Biblioteki w 2007 roku zaliczyć należy:

1. Utrzymywanie się tendencji do zmniejszania procentowego udziału budżetu Biblioteki w budżecie Uczelni.
2. Brak jakichkolwiek postępów w zakresie rozbudowy powierzchni magazynowej.
3. Utrzymanie dyscypliny finansowej w wydatkowaniu budżetu ogółem, przy równoczesnym dokonywaniu przesunięć środków pomiędzy jego działami.
4. Niezrealizowanie z powodów finansowych i proceduralnych pewnych zamierzonych prac merytorycznych i technicznych.
5. Prawidłowa realizacja polityki gromadzenia czy szerzej zarządzania zbiorami (duża selekcja wstępna, duży zakres prac porządkowych, wyższa niż

w roku ubiegłym selekcja retrospektywna, zagospodarowywanie dubletów) przy zauważalnym równocześnie niewystarczającym poziomie gromadzenia (szczególnie w zakresie wydawnictw zwartych).

6. Utrzymanie wysokiego tempa opracowania zbiorów nowych i retrokonwersji, wyrażających się w skali systemu przekroczeniem poziomu 25% skomputeryzowania informacji o zasobach.
7. Osiągnięcie wysokiego poziomu przejmowania opisów i haseł wzorcowych z kartotek centralnych, a także utrzymanie czołowej pozycji wśród bibliotek polskich w zakresie nasycania katalogu NUKAT.
8. Dalsze zmiany w zakresie udostępniania – przekazanie uprawnień do zapisów kolejnej grupie bibliotek sieci, wprowadzenie systemu zdalnej prolongaty wypożyczeń, rozbudowa systemu dostępu do internetu bezprzewodowego.
9. Zauważalny rozwój udostępniania elektronicznego dzięki wzbogaceniu oferty dostępu do źródeł zewnętrznych, rozbudowie baz własnych, intensyfikacji szkoleń.
10. Brak zdecydowanych sukcesów w pozyskiwaniu środków zewnętrznych (poza grantem z Funduszu Wyszehradzkiego, który skonsumowany został w roku 2008).

Główne zadania na rok 2008 wynikające z powyższej oceny roku sprawozdawczego:

1. Prowadzenie dalszych starań o pozyskanie zastępczej powierzchni magazynowej, a także intensyfikacja starań o rozbudowę gmachu przy ul. Ratajczaka.
2. Opracowanie założeń rozwoju strategicznego Biblioteki do roku 2016.
3. Realizacja dalszych starań o poprawę sytuacji finansowej pracowników.
4. Wprowadzenie w życie Systemu Okresowych Ocen Pracowników.
5. Wprowadzenie zmiany systemu pracy Oddziału Informacji Naukowej i współpracującego z nim zespołu specjalistów dziedzinowych.
6. Przygotowanie do wdrożenia nowej wersji systemu Horizon.
7. Dokonanie analizy i ewentualnej korekty polityki gromadzenia.
8. Zwiększenie wysokości środków pozabudżetowych pozyskiwanych samodzielnie przez Bibliotekę.
9. Dalsze doposażenie w sprzęt komputerowy, rozbudowa w gmachu dostępu do internetu bezprzewodowego.
10. Rozwój różnych form i zakresów szkoleń, konsultacji dla bibliotekarzy, różnych grup użytkowników, w tym szczególnie systemowego kształcenia dla doktorantów.
11. Utrzymanie wysokiego poziomu współpracy z jednostkami centralnymi oraz poszczególnymi bibliotekami w zakresie opracowania zbiorów.
12. Kontynuowanie działań na rzecz remontu substancji zabytkowej.

Załącznik

Klasyfikacja rzeczowa nowych wpływów wg dyscyplin wiedzy

Symbol	Dział	wol.	%
A	Języki informacyjne, encyklopedie, prasoznawstwo	244	1,86
B	Bibliotekoznawstwo	130	0,99
C, D, E	Historia, Nauki pomocnicze	1 766	13,46
Ew-Ez	Kultura	293	2,23
F	Wojskowość	155	1,18
G, H	Nauki społeczne, Ruchy społeczne	969	7,39
I	Socjologia	240	1,83
K	Ekonomia	1 040	7,93
L	Prawo	911	6,95
M	Sztuka	1 201	9,16
N, O, P, Q, Z	Filologie	2 479	18,90
R	Filozofia, Psychologia	844	6,43
S	Pedagogika	827	630,00
T	Religioznawstwo	1 117	8,52
U	Geografia	342	2,00
V	Matematyka, Astronomia	52	0,40
W	Nauki przyrodnicze	297	2,26
X	Medycyna	76	0,58
Y	Technika, Rolnictwo, Leśnictwo	135	1,03
Razem		13 118	100,00